

การใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีศึกษา

พนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด

THE LEVEL OF USE PERSONAL INCOME TAX ALLOWANCES:

A CASE STUDY OF EMPLOYEES OF AUTOALLANACE (THAILAND) CO., LTD

กมลพร นันทวรเวช

Kamolporn Nantaworawet

E-mail: kamolporn.nan@gmail.com

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเทศไทย

Master of Business Administration Program, Faculty of Business Administration,

Ramkhamhaeng University, Thailand

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด 2) ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non-probability sampling) วิธีสุ่มแบบสะดวก (Convenience sampling) กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 256 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent sample t-test, One-way ANNOVA, Post Hoc Test Multiple Comparison และ Pearson's r Correlation ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33,181.56 บาท (S.D. = 30,639.21) อายุ สถานภาพ

ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับต่ำมากถึงระดับปานกลางกับระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะ: บริษัทควรเพิ่มการอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่พนักงานในการใช้ค่าลดหย่อน

คำสำคัญ: ความรู้ ค่าลดหย่อน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

Abstract

The objectives were 1) the level of personal income tax allowances knowledge of employees of AUTOALLIANCE (THAILAND) CO., LTD. 2) the level of use personal income tax allowances 3) to study the correlation between personal income tax allowances knowledge and the level of use personal income tax allowances. This was a quantitative research which use data collection by questionnaire. The research used selection of sampling was non - probability sampling, convenience sampling method. The sample group consisted of 256 employees from AUTOALLIANCE (THAILAND) CO., LTD. The statistics for analysis consisted of percentage, frequency, average and standard deviation whereas inferential statistics consisted of Independent sample t-test, One-way ANNOVA, Post Hoc Test Multiple Comparison and Pearson's r Correlation. The results revealed that personal income tax allowances knowledge at moderate level, the level of use personal income tax allowances was average THB 33,181.56 (S.D. = 30,639.21). Age, marital status, education and average monthly salary affected to the level of use personal income tax allowances for employees in different at a significant level at .05. The level of personal income tax allowances knowledge correlated with the amount of the level of use personal income tax allowances in positive at very low level to moderate level at a significant level at .01. Recommendation: The company should provide a training course for all employees on criteria for personal income tax allowances to cover all aspects.

Keywords: Knowledge, Allowances, Personal income tax.

บทนำ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นับว่าเป็นภาษีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลโดยตรง เพราะเป็นภาษีทางตรงที่ภาระในการเสียภาษีจะเป็นของตัวผู้มีเงินได้ และอัตราในการจัดเก็บเป็นอัตราภาษีแบบก้าวหน้า หากใครมีเงินได้มากก็จะเสียมาก ใครมีเงินได้น้อยก็เสียน้อย กล่าวคือผู้ที่มีเงินได้สูงจะรับภาระภาษีมากกว่าผู้มีเงินได้ต่ำ องค์ประกอบในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ เงินได้พึงประเมิน การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน และอัตราภาษี กรมสรรพากรได้จำแนกรายได้พึงประเมินไว้ 8 ประเภท ทั้งนี้ได้มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีนั่นคือการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ซึ่งการหักให้นั้นสามารถหักได้ 2 วิธีคือหักค่าใช้จ่ายตามจริงหรืออัตราเหมา ส่วนค่าลดหย่อนสามารถสรุปแบ่ง 5 ส่วนหลักๆคือ 1.ค่าลดหย่อนส่วนตัวและครอบครัว 2.ค่าลดหย่อนกลุ่มการออมและการลงทุน 3.ค่าลดหย่อนกลุ่มประกันชีวิต 4.ค่าลดหย่อนกลุ่มเงินบริจาค 5.ค่าลดหย่อนกลุ่มดอกเบี้ยเงินกู้ที่อยู่อาศัย ดังนั้นการที่ผู้เสียภาษีมีความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนจึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนกับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในกลุ่มค่าลดหย่อนที่เป็นการลงทุน กลุ่มประกันชีวิต/ประกันสุขภาพ กลุ่มดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย และกลุ่มเงินบริจาค ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่กับบริษัททอโต้แอลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีศึกษาพนักงานบริษัททอโต้แอลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับพนักงานและบุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนภาษีส่วนบุคคลบรรเทาภาระภาษีและใช้สิทธิค่าลดหย่อนให้คุ้มค่าที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัททอโต้แอลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด
2. เพื่อศึกษาระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัททอโต้แอลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สมมติฐานการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 เพศแตกต่างกันระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัททอโต้แอลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุแตกต่างกันระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 สถานภาพแตกต่างกันระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ระดับการศึกษาแตกต่างกันระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) กองทุนรวมเพื่อการออม (Super Savings Fund : SSF)

สมมติฐานที่ 7 ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ

สมมติฐานที่ 8 ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านการบริจาค

สมมติฐานที่ 9 ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนภาษีส่วนบุคคล

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ส่วนสำนักงานได้แก่ตำแหน่งงาน Analyst, Lead Analyst, Assistant Manager และ Manager จำนวน 715 คน มีตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตัวแปรตามคือ การใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเฉพาะกลุ่มค่าลดหย่อนที่จ่ายเงินไปเพื่อให้ได้มาเพื่อสิทธิประโยชน์ของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัดซึ่งได้แก่ 1.จำนวนเงินด้านการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) 2.จำนวนเงินด้านค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ 3.จำนวนเงินด้านการบริจาค 4.จำนวนเงินด้านดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สืบค้นวันที่ 23 มกราคม 2565) ได้อธิบายเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) คือกองทุนรวมประเภทที่ส่งเสริมให้เกิดการออมระยะยาวไว้สำหรับใช้จ่ายยามเกษียณอายุซึ่งได้รับการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากรัฐบาลเพื่อจูงใจให้ผู้สนใจลงทุนมีการเก็บออมในระยะยาวสำหรับชีวิตหลังเกษียณ

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อการออม (Super Savings Fund : SSF)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สืบค้นวันที่ 23 มกราคม 2565) อธิบายเรื่องกองทุนรวมเพื่อการออม (Super Savings Fund : SSF) ว่ากองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2562 เพื่อมาทดแทนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) ที่สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมระยะยาวมากขึ้นรวมถึงให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อที่จะมุ่งเน้นกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางถึงน้อยและผู้เริ่มต้นวัยทำงานได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่และเพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวเริ่มต้นการออมระยะยาวโดยเร็ว

แนวคิดเกี่ยวกับประกันชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สืบค้นวันที่ 23 มกราคม 2565) ได้ให้คำจำกัดความของการประกันชีวิต คือเป็นวิธีการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมกันเฉลี่ยภัยอันเนื่องจากการตาย การสูญเสียอวัยวะ ทูพพลภาพ และการสูญเสียรายได้ในยามชรา โดยที่เมื่อบุคคลใดต้องประสบภัยเหล่านั้น ก็ได้รับเงินเฉลี่ยช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัว โดยบริษัทประกันชีวิตจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการนำเงินก้อนดังกล่าวไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับภัย ประโยชน์ของการทำประกันชีวิต 1. ด้านการออม 2. ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของผู้เอาประกันภัย 3. ด้านให้ความคุ้มครองและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้ที่อยู่ในอุปการะคุณ 4. ด้านการได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

แนวคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะยาว และเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายและครอบคลุมในทุกมิติโดยบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานกับภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนทั่วและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing for All)” โดยมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน สนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยได้มาตรฐาน มี

สภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริจาค

Hirshleifer and Hirshleifer (1998) อ้างใน ชนลัทธิชัยศรีลัทธิชัย (2558) ได้กล่าวว่าการบริจาคของบุคคลขึ้นอยู่กับฐานะรายได้ของตนเองและบุคคลอื่น โดยหากเรามีรายได้ที่สูงกว่าบุคคลอื่นเราก็จะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและจัดสรรเงินที่เรามีอยู่ให้แก่บุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า แต่หากเรามีรายได้เท่ากับบุคคลอื่น เราก็จะไม่บริจาคเงิน เพราะฐานะของเรากับบุคคลอื่นเท่ากันอยู่แล้ว กล่าวคือเราจะตัดสินใจช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อพบว่าอยู่ในสถานการณ์ที่แย่กว่าตนเองนั่นเอง

หลักเกณฑ์การใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ค่าลดหย่อนกลุ่มลงทุนค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ข้อ 2 (55) สามารถลดหย่อนในอัตราไม่เกินร้อยละ 30 ของเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 และเมื่อรวมกับเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) และเงินสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติ ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ข้อ 2 (102) ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในอัตราไม่เกินร้อยละ 30 ของเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน 200,000 บาท สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2567 ทั้งนี้เมื่อรวมกับเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และเงินสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติ ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ค่าเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสามารถลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ง) แห่งประมวลรัษฎากรรวมถึงสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตสามารถนำลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้สามารถนำค่าเบี้ยประกันมาลดหย่อนเพิ่มได้อีก 90,000 บาท รวม 100,000 บาท ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ข้อ 2 (61) ค่าเบี้ยประกันสุขภาพที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสามารถลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 25,000 บาท ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ข้อ 2 (97) ซึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตตามมาตรา 47(1)(ง) แห่งประมวลรัษฎากรต้องไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้สำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายตั้งแต่ 1

มกราคม พ.ศ. 2563 เงินบริจาคทั่วไปสามารถลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนตามมาตรา 47(7) แห่งประมวลรัษฎากร ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างที่อยู่อาศัย สามารถลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ซ) และสามารถลดหย่อนได้อีก 90,000 บาทรวมทั้งสิ้น 100,000 บาท ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ข้อ 2 (52)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทิศา วัฒนประภา (2559) วิจัยเรื่องปัจจัยในการวางแผนการเงินเพื่อการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้ำที่มาใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบัง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการวางแผนทางการเงินที่มีผลต่อการรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้ำที่มาใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบัง พบว่า อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา มีผลต่อการรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้ำที่มาใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบัง และเพศ ตำแหน่งการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีผลต่อการรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษี วรยศ จตุรพรยิ่งยง (2552) วิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในการลงทุนเพื่อหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอนุมานว่าด้วยการลงทุนเพื่อหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 2) ศึกษาทัศนคติและความรู้ความเข้าใจของพนักงานที่มีต่อการลงทุนเพื่อหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่มีเงินได้เข้าเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชำระภาษีอัตราสูงสุดร้อยละ 10 จากฐานภาษีหลังหักค่าลดหย่อนและการลงทุนเพื่อการหักค่าลดหย่อนคือลงทุนในเบี้ยประกันชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีและมีมูลค่ารวมที่ลงทุนต่ำกว่า 100,000 บาท และส่วนใหญ่ตัดสินใจลงทุนด้วยตนเองระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ประดิษฐ์เพชร แซ่ตั้ง (2558) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตพร้อมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดังกล่าวจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพื่อเก็บออมเงิน รองลงมาคือเพื่อลดหย่อนภาษี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีการถือกรมธรรม์ ณ ปัจจุบันจำนวน 1 กรมธรรม์คิดเป็นร้อยละ 64.1 โดยมีการสืบค้นข้อมูลหรือได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านตัวแทนจำหน่ายมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 256 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non-probability sampling) วิธีสุ่มแบบสะดวก (Convenience sampling) ซึ่งได้ทำการสร้างเครื่องมือวิจัยโดย 1) ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ศึกษาหลักการการสร้างแบบสอบถามจากวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบโครงสร้างของแบบสอบถาม และความจริงเนื้อหา (Validity) 4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษานำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่า Cronbach's Alpha 5) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทำแบบสำรวจใน Google Form สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent sample t-test, One-way ANNOVA, Post Hoc Test Multiple Comparison และ Pearson's r Correlation

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้ฮิลลายนอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมของพนักงานบริษัทอโต้ฮิลลายนอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าพนักงานมีการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมเฉลี่ย 33,181.56 บาท (S.D. = 30,639.21)
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลงทุนในกองทุนรวมกับจำนวนเงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF), กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) ของพนักงานบริษัทอโต้ฮิลลายนอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ
4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพกับจำนวนเงินค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพของพนักงานบริษัทอโต้ฮิลลายนอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านเงินบริจาคกับจำนวนเงินการบริจาคของพนักงานบริษัทอโต้ฮิลลายนอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับต่ำมาก

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยกับจำนวนเงินดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของพนักงานบริษัท ออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง
7. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัท ออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด แตกต่างกัน

อภิปรายผลข้อค้นพบที่ได้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ พนักงานบริษัท ออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษาพบว่าพนักงานบริษัท ออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด มีระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังข์เมฆ (2553) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในจังหวัดภูเก็ตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ อรทัย ประโลมจิตร (2562) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการร้านธงฟ้าประชารัฐ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลางขึ้นไป วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษา ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัท ออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) พบว่าพนักงานมีการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมเฉลี่ย 33,181.56 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล กันทะอุโมงค์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจเกี่ยวกับ สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีความต้องการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขอกินภาษีที่ชำระไว้เกิน การหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต และการหักลดหย่อนค่าซื้อสินค้าเพื่อลดหย่อนภาษี วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 1) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลงทุนในกองทุนรวมกับระดับการใช้จำนวนเงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF), กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) มีความสัมพันธ์เชิงบวกโดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ 2) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประกันชีวิตกับจำนวนเงินค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกโดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ 3) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านเงินบริจาคกับจำนวนเงินการบริจาคมีความสัมพันธ์เชิงบวกโดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำมาก 4) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้าน

ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยกับจำนวนเงินดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์เชิงบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล กันตพอุโมงค์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีความต้องการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขอลดหย่อนภาษีที่ชำระไว้เกิน การหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต และการหักลดหย่อนค่าซื้อสินค้าเพื่อลดหย่อนภาษี

อภิปรายผลข้อค้นพบตามสมมติฐาน

1. พนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด เพศแตกต่างกันมีระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิดา วัฒนประภา (2559) ผลการศึกษาพบว่า เพศไม่มีผลต่อความรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้าที่มาใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบัง
2. พนักงานบริษัท อโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัดที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ระดับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานบริษัทอโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นันทิดา วัฒนประภา (2559) ผลการศึกษาพบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อความรับรู้ความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้าที่มาใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบังแตกต่างกันเช่นเดียวกับงานวิจัยธนกร น่วมไทย (2553) ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีผลสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีรายได้สูงเท่ากับเพิ่มความสามารถในการจ่ายได้มากขึ้นรวมถึงค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองชีวิตและสุขภาพ
3. ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านค่าเบี้ยประกันชีวิต/ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านการบริจาค และระดับความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเงินด้านดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย ประโลมจิตร (2562) ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีในด้านการเลือกวิธีการหักค่าใช้จ่ายและการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีในปีภาษีถัดไปของผู้ประกอบการร้านธงฟ้าประชารัฐในอำเภอหนองบัว

จังหวัดนครสวรรค์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของลักขมี กรลิจิตไพศาล (2558) ผลการศึกษาพบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีและเงินสะสมไว้ใช้ในยามเกษียณอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะ

1. บริษัทควรเพิ่มการอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่พนักงานในการใช้ค่าลดหย่อน
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในด้านอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2565). กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509). เข้าถึงได้จาก <https://www.rd.go.th/2502.html>

กรมสรรพากร. (2565). บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร หมวด 3 ภาษีเงินได้ ส่วนที่ 2 การเก็บภาษีจาก

บุคคลธรรมดา มาตรา 47 การหักค่าลดหย่อน. เข้าถึงได้จาก <https://www.rd.go.th/2597.html>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). ออมผ่าน "SSF" กองทุนน้องใหม่ และ "RMF" กับเกณฑ์ภาษีฉบับปรับปรุง. เข้าถึงได้จาก <https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/80-invest-in-ssf-the-new-mutual-fund-and-rmf-with-updated-tax-benefits>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.). (ม.ป.ป). รู้จักใช้เข้าใจ

สิทธิ (ประกันชีวิตใกล้ตัวคุณ). เข้าถึงได้จาก

<https://www.oic.or.th/sites/default/files/content/7225/blife.pdf>

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์. (2560). แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). เข้าถึง

ได้จาก <http://ebooks.m-society.go.th/ebooks/detail/325>

ชนลักษณ์ ชัยศรีลักษณ์. (2558). เศรษฐศาสตร์เชิงทดลองว่าด้วยประเภทแรงจูงใจต่อการบริจาค.

วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- นันทิตา วัฒนประภา. (2559). *ปัจจัยในการวางแผนการเงินที่มีผลต่อความคุ้มค่าในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของลูกค้ำที่ใช้บริการธนาคารกสิกรไทย สาขาแหลมฉบัง*. งานนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
- วรายศ จตุพรยิ่งยง. (2552). *การศึกษาทัศนคติของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในการลงทุน เพื่อหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประดิษฐ์เพชร แซ่ตั้ง. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อรทัย ประโลมจิตร. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกในประเทศไทยในอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สายสมร สังข์เมฆ. (2553). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต*. วิทยาลัยราชพฤกษ์
- นฤมล กันทะโมงศ์. (2561). *ความเข้าใจและความต้องการของผู้มีเงินได้ในจังหวัดลำพูนต่อสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธนากร น่วมไทย. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตเพิ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- ลักษมี กรลิจิต ไพศาล. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนในกองทุนรวม LTF/RMF ในเขต กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์